

Wdowy i wdowcy, którzy mają prawo do kilku pozostających ze sobą w zbiegu świadczeń emerytalno-rentowych, ale dotychczas mogli pobierać tylko jedno z nich

– od 1 lipca 2025 r., będą mogli otrzymywać jednocześnie dwa, a nawet trzy świadczenia. Konieczne jest jednak spełnienie kilku warunków ustawowych i złożenie do ZUS stosownego wniosku. Pierwsze wnioski będzie można składać już 1 stycznia 2025 r.

Dotychczas można było otrzymywać jedno świadczenie.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w obecnym stanie prawnym, co do zasady – **w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń emerytalno-rentowych** (tj. emerytury, renty rodzinnej oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, z wyjątkiem renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, w przypadku której obowiązują inne zasady zbiegu świadczeń) – **można otrzymać tylko jedno z tych świadczeń** – tj.:

- świadczenie **wybrane przez uprawnionego**,
- a jeżeli tego wyboru nie dokonał – **świadczenie wyższe**, które w takim przypadku, wypłacane jest przez właściwy organ z mocy prawa.

Powyższa zasada, znajduje również zastosowanie do **wdów i wdowców**, którym przysługuje prawo do:

- **renty rodzinnej po zmarłym małżonku lub** odpowiednio – **małżonce**, w wysokości 85% świadczenia emerytalno-rentowego, które przysługiwało zmarłemu lub zmarłej oraz
- **własnego świadczenia** – tj. emerytury, emerytury rolniczej, emerytury z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, emerytury wojskowej, emerytury policyjnej, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowej, renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, renty rolniczej szkoleniowej, renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, wojskowej renty inwalidzkiej albo policyjnej renty inwalidzkiej.

Po śmierci małżonka lub małżonki – **mogą oni dokonać wyboru świadczenia, które będą pobierać, tj. renty rodzinnej po zmarłym/zmarłej albo własnego świadczenia emerytalno-rentowego**. Jeżeli tak owego wyboru nie dokonają – z mocy prawa, będą

otrzymywać jedno z powyższych świadczeń, a konkretniej – to, którego wysokość jest wyższa.

Taki **stan prawny**, uznawany był przez wdowy i wdowców za **wysoce niesprawiedliwy**, ponieważ – zakładając konieczność dokonywania wyboru między własnym świadczeniem emerytalno-rentowym, a rentą rodzinną po zmarłym małżonku/małżonce – powodował, że **wdowa lub wdowiec musieli z jednego świadczenia, pokrywać koszty prowadzenia gospodarstwa domowego, które dotychczas finansowane były z dwóch świadczeń**. To z kolei, przekładało się na ograniczenie możliwości zaspokajania ich własnych potrzeb oraz obniżenie jakości ich życia.

Stan ten, już niebawem, bo **od 1 lipca 2025 r.**, ulegnie jednak zmianie i **wdowy oraz wdowcy, u których nastąpił zbieg prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, będą mogli otrzymywać nie jedno, a nawet dwa albo trzy świadczenia jednocześnie**. Muszą jednak **spełnić kilka warunków i złożyć do ZUS niezbędny wniosek**. Zmiana zasad pobierania świadczeń emerytalno-rentowych przez wdowy i wdowców, wprowadzona ustawą z dnia 26.07.2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw i polegająca na dopuszczeniu możliwości pobierania kilku świadczeń jednocześnie – potocznie zwana jest **rentą wdowią**. Wprowadzenie ww. renty, zgodnie z zamysłem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – ma położyć kres ekonomicznej degradacji gospodarstw domowych emerytów i rencistów spowodowanych śmiercią małżonka, poprawiając sytuację finansową nawet 2 mln seniorów (oczywiście przy założeniu, że wszyscy uprawnieni wystąpią do ZUS z wymaganym wnioskiem).

Kto od 1 lipca 2025 r. będzie mógł pobierać jednocześnie dwa świadczenia emerytalno-rentowe?

Wdowa lub wdowiec, któremu przysługuje prawo do:

- **renty rodzinnej** po zmarłym małżonku lub odpowiednio – małżonce oraz
- **własnego świadczenia emerytalno-rentowego** – tj. emerytury, emerytury rolniczej, emerytury z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, emerytury wojskowej, emerytury policyjnej, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowej, renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, renty rolniczej szkoleniowej, renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, wojskowej renty inwalidzkiej albo policyjnej renty inwalidzkiej,

i która/y spełnia ponadto następujące **warunki**:

- ma **co najmniej 60 lat** (w przypadku **kobiet**) lub odpowiednio – **65 lat** (w przypadku **mężczyzn**),
- do dnia śmierci małżonka/małżonki **pozostawała/pozostawał z nim/z nią we wspólności małżeńskiej**,
- nabyła/nabył **prawo do renty rodzinnej** po zmarłym małżonku/małżonce nie wcześniej niż **przed ukończeniem 55 lat** (w przypadku kobiet) lub odpowiednio – **60 lat** (w przypadku mężczyzn) oraz
- **nie pozostaje obecnie w związku małżeńskim**,

od miesiąca, w którym złoży **wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną**, jednak **nie wcześniej niż od 1 lipca 2025 r.** – może otrzymywać, według własnego wyboru (czyli w zależności od tego, który wariant będzie dla niej lub dla niego korzystniejszy):

- 100% renty rodzinnej oraz 15% własnego świadczenia albo
- 100% własnego świadczenia oraz 15% renty rodzinnej.

Przez rentę rodzinną, rozumiana jest przy tym nie tylko renta rodzinna wypłacana przez ZUS, ale również renta rodzinna wypłacana przez inne organy emerytalno-rentowe, tj. renta rodzinna dla rolników, a także wojskowa oraz policyjna renta rodzinna.

Kto od 1 lipca 2025 r. będzie mógł pobierać jednocześnie trzy świadczenia emerytalno-rentowe?

Wdowa lub wdowiec, któremu przysługuje **prawo do:**

- **renty rodzinnej** po zmarłym małżonku lub odpowiednio – małżonce,
- **emerytury** i jednocześnie
- **renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową**,

która/y **spełnia ponadto ww. warunki** (określone dla przypadku zbiegu dwóch świadczeń) w zakresie wieku, pozostawania ze zmarłym małżonkiem/małżonką we wspólności małżeńskiej, wieku, w którym nabyła/nabył prawo do renty rodzinnej oraz stanu cywilnego – od miesiąca, w którym złoży **wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną**, jednak **nie wcześniej niż od 1 lipca 2025 r.**, może otrzymywać, według własnego wyboru:

- 100% renty rodzinnej, 15% emerytury i 50% renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego albo
- 100% emerytury, 15% renty rodzinnej i 50% renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego albo

- 100% renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego, 15% renty rodzinnej i 50% emerytury.

Zasady te, będą miały również zastosowanie w przypadku prawa do renty rodzinnej oraz zbiegu świadczeń, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 29.05.1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

Będzie można pobierać dwa albo nawet trzy świadczenia emerytalno-rentowe jednocześnie, ale nie bez limitu

Wdowy i wdowcy, będący emerytami lub rencistami, którzy spełniają powyższe warunki ustawowe do otrzymywania dwóch albo nawet trzech świadczeń emerytalno-rentowych jednocześnie, nie będą jednak mogli otrzymywać ich bez żadnych limitów. Ustawodawca zdecydował się bowiem na zastrzeżenie **maksymalnej wysokości świadczeń wypłacanych w ramach zbiegu**. I tak – **suma świadczeń emerytalno-rentowych w zbiegu z rentą rodzinną, nie może przekroczyć trzykrotności najniższej emerytury**, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Gdyby ww. próg był ustalany na dzień dzisiejszy (tj. 1 września 2024 r.) – byłyby to odpowiednio kwota 5 342 albo 5 343 zł (w zależności od tego, jak ostatecznie ww. kwota będzie zaokrąglana przez ZUS). Emerytury i renty podlegają jednak corocznej waloryzacji od 1 marca. Przyszłoroczna waloryzacja, będzie zatem miała miejsce jeszcze przed wypłatą pierwszych świadczeń, które przysługiwać będą od 1 lipca 2025 r. Na chwilę obecną, wskaźnik waloryzacji rocznej prognozowany jest na 1,0678, co oznacza wzrost najniższej emerytury od 1 marca 2025 r. do kwoty co najmniej 1 901,71 zł, a limitu wysokości świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych w ramach zbiegu – odpowiednio do **5 705 albo 5 706 zł** (w zależności od tego, jak ostatecznie ww. kwota będzie zaokrąglana przez ZUS).

Do powyższego limitu, wliczane będą również świadczenia wypłacane przez instytucje zagraniczne oraz inne niż jednorazowe świadczenia i dodatki wypłacane na podstawie ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub odrębnych przepisów wraz ze świadczeniami, których dotyczy zbieg (tj. m.in. z rentą rodzinną i emeryturą).

Jeśli **suma świadczeń w zbiegu przekroczy trzykrotność najniższej emerytury** – nie będzie to skutkowało utratą przez wdowę lub wdowca prawa do pobierania dwóch lub odpowiednio – trzech świadczeń jednocześnie. W takiej sytuacji – **ZUS dokona odpowiedniego pomniejszenia świadczeń o kwotę przekroczenia**. Jako pierwsze, zostaną pomniejszone świadczenia finansowane z budżetu państwa, według następującej kolejności:

- świadczenia z zaopatrzenia emerytalno-rentowego żołnierzy zawodowych,

- świadczenia z zaopatrzenia emerytalno-rentowego funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz
- inne świadczenia,

a następnie, kolejno:

- świadczenia finansowane z Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- świadczenia finansowane z Funduszu Pracy,
- świadczenia finansowane z Funduszu Emerytur Pomostowych oraz
- świadczenia finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
- **Co musi zrobić emeryt lub rencista, aby otrzymywać dwa albo nawet trzy świadczenia emerytalno-rentowe jednocześnie i od kiedy świadczenia będą przyznawane?**
- Celem jednoczesnego otrzymywania, od 1 lipca 2025 r., dwóch albo nawet trzech pozostających ze sobą w zbiegu świadczeń emerytalno-rentowych, osoby, które spełniają wyżej określone warunki ustawowe – muszą złożyć do ZUS **wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną (ERWD)**. Przyjmowanie przez ZUS ww. wniosków rozpocznie się z dniem **1 stycznia 2025 r.** – wówczas wzór wniosku ma zostać udostępniony na stronie internetowej ZUS, a w wersji papierowej, w każdej jego placówce.
- Świadczenia w zbiegu z rentą rodzinną (inaczej tzw. renta wdowia), będą przez ZUS przyznawane **od miesiąca, w którym zostanie złożony wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń, jednak nie wcześniej niż od 1 lipca 2025 r.**
- **Co zmieni się od 1 stycznia 2027 r. – od kiedy jeszcze wyższe świadczenia?**
- Od 1 stycznia 2027 r. osobom, którym przysługiwać będą jednocześnie dwa pozostające ze sobą w zbiegu świadczenia emerytalno-rentowe – **wysokość drugiego ze świadczeń wzrośnie z 15 do 25%**, a osobom, którym przysługiwać będą jednocześnie trzy pozostające ze sobą w zbiegu świadczenia emerytalno-rentowe – **wysokość trzeciego ze świadczeń wzrośnie odpowiednio z 15 do 25%**.